

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 6Co/216/2011
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4309213064
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 12. 2011
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lýdia Gálisová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2011:4309213064.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a sudkýň JUDr. Marty Polyákovej a JUDr. Renáty Pátrovičovej, v právnej veci navrhovateľa: V. Q. M., nar. XX. XX. 1973, bydlisko: S. K. XX, zastúpený advokátom: JUDr. Vladimír Servátka, so sídlom Levice, Pri Podlužianke 3, proti odporkyni : Q. M., nar. XX. XX. XXXX, bydlisko: S. K. XX, t. č. M., V. XX, zastúpená advokátom : JUDr. Libor Hetmer, so sídlom : Nové Zámky, Turecká 49, o úpravu pomerov manželov na čas po rozvode k maloletým deťom : T. M., nar. XX. XX. XXXX a P. M., nar. XX. XX. XXXX, obe zastúpené kolíznym opatrovníkom : Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Levice, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Levice z 31. mája 2011 pod č. k. 11C/253/2009-241 a proti uzneseniu Okresného súdu Levice z 28. októbra 2010 pod č. k. 11C/253/2009-126 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti týkajúcej sa práv a povinností rodičov k maloletej T., nar. XX. XX. XXXX na čas po rozvode mení takto:

Súd maloletú T. z v e r u j e do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov a to tak, že matka je p o v i n n á zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú každý mesiac v čase od 1. dňa kalendárneho mesiaca od 18.00 hod. do 16. dňa kalendárneho mesiaca do 18.00 hod. a otec je p o v i n n ý zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú každý mesiac v čase od 16. dňa kalendárneho mesiaca od 18.00 hod. do 1. dňa nasledujúceho kalendárneho mesiaca do 18.00 hod.

Každý z rodičov je p o v i n n ý v stanovenom čase prevziať a odovzdať dieťa v bydlisku druhého rodiča. Každý z rodičov bude maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok v čase zabezpečovania osobnej starostlivosti.

Súd počas trvania striedavej starostlivosti rodičov výživné na maloletú T. n e u r č u j e .

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti týkajúcej sa vyživovacej povinnosti otca k maloletej P. p o t v r d z u j e .

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa z r u š u j e .

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa rozviedol manželstvo Q. M. a Q. M., rod. Q., uzavreté XX. XX. XXXX v M., zapísané v Knihe manželstiev Matričného úradu Hontianske Tesáre vo zväzku VI, ročník 1996, str. 9, poradové číslo 4. Na čas po rozvode zveril mal. T. a mal. P. do osobnej starostlivosti matke

a určil, že obe deti bude na čas po rozvoде zastupovať a spravovať ich majetok. Otcovi určil povinnosť prispievať na výživu mal. T. sumou 140 eur mesačne a na výživu mal. P. sumou 100 eur mesačne počnúc dňom právoplatnosti výroku rozsudku o rozvoде manželstva rodičov vždy do 15-teho dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky.

V odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvého stupňa uviedol, že účastníci uzatvorili manželstvo 23. 11. 1996. Z manželstva pochádzajú mal. deti T. a P.. Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že vzťahy účastníkov konania sa vážne narušili. Manželia sa povahovo nezhodli, v poslednom období sa časti hádali. Narušila sa ich vzájomná komunikácia a napokon v dôsledku incidentu 03. 10. 2009 sa matka rozhodla odsťahovať. Manželstvo odvtedy neplní svoj spoločenský účel, preto ho rozviedol. V časti výchovy uviedol, že matka si pri odchode zo spoločnej domácnosti 03. 10. 2009 vzala so sebou mal. P. a odišla bývať k svojej kamarátke. T. zostala u starej matky, pretože aj dovtedy u nej bývala, mala k nej citový vzťah a navštevovala tanečnú školu. Ďalej súd prvého stupňa poukázal na to, že matka uviedla, že mal. P. bola na ňu veľmi naviazaná a pokiaľ ide o mal. T., väčšinu času trávila u matky otca, keďže chodila do Tanečnej školy v Leviciach. Tanečnú mávala do neskorých hodín, prespávala v Leviciach u starých rodičov. Odmietla ísť k nej z dôvodu, že nechcela ísť do Šurian, že chcela ostať u babiny. Otec tvrdil, že sa s T. ešte viac zomkli, dennodenne sa o ňu až na výnimky staral. Pracuje na zmeny, má nočné služby, avšak pokiaľ by mu bola maloletá zverená do výchovy, má nárok na pravidelný pracovný čas od 7.30 hod. do 15.30 hod. Súd prvého stupňa ďalej uviedol, že z listinných dôkazov mal za preukázané, že správanie mal. T. v škole je dobré, avšak dosahuje priemerné študijné výsledky. Obaja rodičia sa v škole zaujímajú o výsledky maloletej. V druhom polroku školského roku 2010/2011 mala na vysvedčení dve štvorky, päť trojok a tri jednotky (z hudobnej, technickej a telesnej výchovy). Podľa správy o mal. P., v škole je jej správanie dobré a dosahuje aj výborné študijné výsledky. Poukázal na správu zo šetrenia kolízneho opatrovníka, z ktorej vyplýva, že matka žije s P. v podnájme v 3-izb. byte. Mal. P. udržiava kontakt s otcom telefonicky a osobne každý druhý víkend. Mal. T. navštevuje matku v jej domácnosti každý druhý víkend. Matka sa vyjadrila, že rešpektuje želanie mal. T. zostať v starostlivosti otca. Otec býva s maloletou v 3-izb. rodinnom dome, ktorý je v BSM rodičov deti. T. je so sestrou P. v pravidelnom kontakte každý víkend v domácnosti otca, resp. starých rodičov z otcovej strany. Súd prvého stupňa dal vypracovať znalecký posudok znalkyňou W. V. S., W. z ktorého zistil, že vzťah mal. detí je obojstranne pozitívny, mal. T. však nie je emocionálne viazaná na mal. P. vzhľadom k tomu, že jej vzťahy sú skôr orientované na prostredie tanečných aktivít a rovesníkov, kamarátsku skupinu. Vzťah T. k matke je mierne pozitívny, v súčasnosti má T. identifikačné vzory z prostredia tanečného krúžku. Jej vzťah k otcovi je mierne pozitívny. Znalkyňa zistila, že T. má oveľa viac pozitívnych väzieb mimo rodiny, identifikuje sa viac s inými ľuďmi ako so svojimi rodičmi. Ide o prostredie tanečného krúžku. Dieťa má k obidvom rodičom pozitívne vzťahy, pričom silnejší pozitívny vzťah má k otcovi. U T. je naznačené odcudzenie od rodičov. Situáciu, keď žije u otca a istý čas v súvislosti

s navštevovaním tanečného krúžku trávi u starej matky z otcovej strany vníma ako prijateľnú realitu. Pokiaľ by malo dôjsť k zmene výchovného prostredia, je pre ňu prvoradé zabezpečiť psychický komfort, aby nezažívala pocit viny a obidvaja rodičia by mali pri nej stáť a prejavíť jej toľko lásky, koľko sú schopní. Starostlivosť zo strany matky je za daných okolností nedostatočná, čo sa odráža na vývine osobnosti dieťaťa. Aj stav pred odchodom matky z domácnosti bol podobný, mal. T. bola veľmi často u starej matky zo strany otca. Otec má porovnateľne kvalitné osobnostné vlastnosti vhodné pre výchovu mal. deti, v súčasnosti je však obrátený do minulosti a snaží sa konzervovať už vlastne neexistujúci stav v rodine. Jeho výchovný prístup ráta s výdatnou pomocou svojej matky, ktorá do veľkej miery supluje a suplovala starostlivosť rodičov o mal. T.. Znalkyňa sa ďalej vyjadrila, že pokiaľ by išlo o zverenie mal. detí jednému z rodičov, považovala osobnostný profil matky za vhodnejší. Súd prvého stupňa vypočul mal. T., ktorá uviedla, že keby sa mala rozhodnúť, tak by chcela zostať s otcom, ale ani u mamy by to nebolo zlé. Na základe takto vykonaného dokazovania dospel k záveru, že je v záujme obidvoch mal. detí, aby boli zverené do osobnej starostlivosti matky, aby vyrastali spolu, aby sa ich súrodenecké vzťahy mohli viac upevňovať a prehĺbovať. Matka má pre ich starostlivosť vhodnejšie osobnostné predpoklady ako otec. Ďalej súd prvého stupňa uviedol, že pri rozhodovaní sa nepriklonil k názoru mal. T., aby na čas po rozvoде bývala s otcom, pretože nepovažoval za vhodnú oddelenú starostlivosť o deti zo strany rodičov. Za prvoradé považoval u T. rozvíjať a upevňovať predovšetkým citové väzby medzi súrodencami a zabezpečiť výchovné pôsobenie matky, čo je z pohľadu maloletej, ako dievčaťa pre jej všestranný vývin dôležité. To je možné zabezpečiť tak, že obidve deti budú zverené do osobnej starostlivosti odporkyne. Súd prvého stupňa nezistil žiaden vážny dôvod, pre ktorý by deti nemohli byť vychovávané spolu a pre ktorý by museli čakať len na víkendové stretnutia, aby mohli byť spolu. Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam zveril obe mal. deti do starostlivosti matky. Pri určení výživného vychádzal z priemerného

zárobku matky 274, 28 eura s tým, že ďalšiu vyživovaciu povinnosť nemá a z príjmu otca 881,77 eura, ktorý taktiež nemá ďalšiu vyživovaciu povinnosť. Za primerané výživné považoval 140 eur mesačne pre mal. T. a 100 eur mesačne pre mal. P., keď prihliadol na to, že mal. T. je staršia, má osobitné záujmy a náklady na jej výživu sú tým vyššie. O úprave styku otca s deťmi nerozhodol, pretože takúto úpravu rodičia nežiadali, ponechali ju na vzájomnú dohodu.

Proti uvedenému rozsudku podal odvolanie otec v časti úpravy práv a povinnosti rodičov k mal. T. a v časti výživného na mal. P. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že na čas po rozvode bude zverená mal. T. do jeho starostlivosti a mal. P. do starostlivosti matky. Zároveň žiadal, aby bol zaviazaný platiť na výživu mal. P. sumou 80 eur mesačne a matka na výživu mal. T. sumou 100 eur mesačne. Uviedol, že súd prvého stupňa pri zverení mal. T. do starostlivosti matky nevychádzal z komplexného hodnotenia dôkazov v ich celistvosti a nadväznosti a na druhej strane ponechal bez povšimnutia právne relevantné dôkazy, rozhodujúce pre vhodnosť zverenia mal. T. do výchovy jednému z účastníkov. Namietal, že súd a znalkyňa W.. S. nepovažovali za potrebné hodnotiť úlohu matky a jej konanie, keď 03. 10. 2009 odišla zo spoločnej domácnosti bez mal. T.. Fyzické alebo psychické násillie z jeho strany ničím nevedela dokázať. Ak by konala v afekte, mala dostatok času, aby si svoj pomer k mal. T. usporiadala fakticky, ak nie právne. Opustenie mal. T. v tomto veku bolo z jej strany neakceptovateľné a neospravedliteľné a diskvalifikuje ju v jej materskej a výchovnej funkcii. Telefonicky sa neozvala a nekomunikovala s mal. T. po odchode takmer pol roka. Počas tej doby prevzal zodpovednosť za jej výchovu. Matka prejavila záujem o dieťa až na prvostupňovom súde na pojednávaní 14. 10. 2010, pričom ešte 27. 09. 2010 pri šetrení rodinných pomerov pracovníkmi ÚPSVaR Nové Zámky sa vyjadrila, že rešpektuje želanie mal. T. žiť s ním. Rešpektoval vzhľadom na vek mal. P. jej zotrvanie u matky, pričom sa snažil mal. T. vytvoriť pocit rodinného zázemia. Staral sa o ňu tak po hmotnej, ako aj citovej stránke. V čase rozhodovania prvostupňového súdu sa o mal. T. staral už 1 a pol roka. Súd prvého stupňa nezobral do úvahy jednoznačnú preferenciu želania mal. T. tak pri znaleckom dokazovaní, ako na referáte poradensko-psychologických služieb a na samotnom pojednávaní, keď uviedla, že chce zostať bývať s ním. Záujem matky o mal. T. nie je konzistentný a úprimný napriek jej verbálnym deklaráciám. Donútila maloletú presťahovať sa k nej do Šurian 11. 06. 2011, pričom oblečenie mal. T. a všetky jej veci boli ponechané u neho v rodinnom dome. Už dva dni potom ho matka požiadala, aby mal. T. mohla u neho ostať po dobu jedného týždňa. Toto jednoznačne preukazuje neexistenciu vážne mieneného a zodpovedného záujmu matky o mal. dcéru. V časti výživného namietal nesprávne vyhodnotenie výdavkových položiek na jeho strane, keď aj napriek relatívne vyššiemu zárobku po odrátaní výdavkov je súdom prvého stupňa určená vyživovacia povinnosť pre neho neadekvátna. Bolo potrebné vziať do úvahy, že pri doterajšej frekvencii návštev detí u neho cez víkendy znáša všetky náklady na ich výživu, ktoré majú vplyv na stanovenie mesačnej vyživovacej povinnosti.

K odvolaniu otca sa písomne vyjadril kolízny opatrovník. Navrhol zveriť mal. T. do osobnej starostlivosti otca, matke určiť výživné 50 eur mesačne a otcovi určiť na mal. P. výživné vo výške 150 eur mesačne.

K odvolaniu otca sa vyjadrila matka. Žiadala napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. Uviedla, že v mesiaci jún 2011 mal. T. presťahovala do svojej domácnosti v Šuranoch a odvtedy sa maloletá nachádza v jej opatere. Denne ju vozí do Levíc do školy a na mimoškolské aktivity a poobede ju vozí domov do Šurian. Mal. T. sa polepšila v správaní, zlepšila v učení, dobrý vplyv má na ňu aj mladšia dcéra P.. Obe dcéry sa tešia, že môžu byť spolu. S deťmi sa denne učí, kontroluje ich prípravu do školy. Zmena prostredia na mal. T. pozitívne vplýva a vyjadrila sa, že chce zostať s ňou. Otcovi umožňuje sa s dcérami stýkať kedy on, alebo mal. deti chcú. Poprela, že by mal. T. opustila v čase, keď bola nútená spolu s mal. P. odísť z domu. Mal. T. sa nachádzala u rodičov otca, ktorí jej ju odmietli vydať.

Napadnutým uznesením z 28. 10. 2010 č. k. 11C/253/2009-126 súd prvého stupňa uložil otcovi podľa §141 OSP zložiť na účet súdu vedený v štátnej pokladnici sumu 330 eur ako preddavok na trovy znaleckého dokazovania z odboru psychológie. Svoje uznesenie zdôvodnil tým, že ide o preddavok na úkon, na ktorý dal podnet otec.

Proti uzneseniu podal odvolanie otec. Žiadal napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zmeniť a zaviazat' na preddavok rovnakým dielom jeho aj matku. Poukázal na to, že povinnosť hradenia

preddavku na trovy výlučne ním nie je možné odôvodniť len tým, že navrhol znalecké dokazovanie. Kolízny opatrovník taktiež trval na znaleckom dokazovaní. Aj súd prvého stupňa odôvodnil uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania tým, že rozhodnutie o úprave práv a povinností rodičov k mal. deťom je závislé od posúdenia skutočností, na ktoré treba odborné znalosti z odboru psychológie. Znalecké dokazovanie považoval za nevyhnutnú podmienku pre objektívne rozhodnutie.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) prejednal odvolania navrhovateľa proti rozsudku a uzneseniu Okresného súdu Nitra (§ 212 ods. 1, 2 písm. a/ OSP), na prejednanie odvolania voči rozsudku nariadil odvolacie pojednávanie (§ 214 ods. 1 písm. a/ OSP) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti, týkajúcej sa vyživovacej povinnosti na mal. P. je vecne správny, preto ho v tejto časti potvrdil. V časti úpravy práv a povinností rodičov k mal. T. na čas po rozvoде napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 220 OSP zmenil, nakoľko po doplnení dokazovania dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa v tejto časti je vecne nesprávne. Napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. i/ OSP zrušil.

Podľa § 212 ods. 1 OSP, odvolací súd odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný.

Podľa § 212 ods. 2 písm. a/OSP, súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie bez návrhu.

Podľa ods. 1 je odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania. Rozsah preskúmvacieho práva (aj povinnosti) odvolacieho súdu je určený rozsahom odvolania, ktorým sa rozumejú napadnuté výroky rozhodnutia súdu prvého stupňa a dôvodmi odvolania, ktorými sú námietky proti odôvodneniu napadnutého rozhodnutia v súlade s §§ 205 a 205a. Konania, ktoré možno začať aj bez návrhu sú uvedené v § 81 ods. 1. Takým konaním je aj konanie ohľadne starostlivosti o maloleté deti, ktoré je súčasťou rozvodového konania.

Podľa § 213 ods. 1 OSP, odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvého stupňa, s výnimkami ustanovenými v ods. 2 - 7.

Podľa § 213 ods. 3 OSP, ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám.

Podľa § 213 ods. 4 OSP, odvolací súd môže doplniť dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov navrhnutých účastníkom konania, aj ich nevykonal súd prvého stupňa hoci mu účastník navrhol, alebo za podmienok ustanovených v § 205a.

Podľa § 213 ods. 5 OSP, odvolací súd môže doplniť dokazovanie aj vykonaním ďalších dôkazov, ktoré nenavrhl účastníci konania za podmienok uvedených v § 120 ods. 1 tretej vety, alebo pri zisťovaní väd konania podľa § 212 ods. 3. Ak ide o konanie podľa § 120 ods. 2, odvolací súd vždy sám doplní dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov, aj keď to účastníci nenavrhl, ak ich nevykonal súd prvého stupňa.

Podstata apelačného systému (bez zreteľa na to, či ide o úplný alebo obmedzený systém) spočíva v tom, že odvolací súd preskúmvava napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa aj zo skutkovej stránky. Z toho vyplýva, že skutkový stav ako zistil súd prvého stupňa nemôže odvolací súd zaväzovať. Odvolací súd je oprávnený opakovať dokazovanie, to znamená, že môže vykonať dôkazy, ktoré už vykonal súd prvého stupňa, prípade ich odmietol vykonať z dôvodov, ktoré uviedol vo svojom rozhodnutí. Odvolací súd môže dokazovanie aj doplniť.

Odvolací súd doplnil dokazovanie opätovným výsluchom rodičov, výsluchom mal. T., svedkov - starej matky zo strany otca, priateľky otca, vyžiadaním správ o zárobku otca o matky od rozhodnutia súdu prvého stupňa, správami Základnej školy B. V. R.. Matka na pojednávaní 18. 10. 2011 uviedla, že mal. T. je od júna 2011 u nej a denne ju vozí do školy. U otca zostáva 2 x týždenne z dôvodu tanečnej a cez víkend. Otec uviedol, že mal. T. u neho spí v pondelok, utorok, štvrtok, piatok podľa vlastného zväzenia. Maloletá potvrdila trávenie víkendov u otca a pobyt u neho počas týždňa z dôvodu, že v Šuranoch nemá rodinu. Uviedla, že keď je u matky, vozí ju do školy. K otcovi chodí priateľka, nevádi jej jej prítomnosť. Takýto stav jej vyhovuje.

Svedkyňa - matka otca P. M. uviedla že v deň odchodu matky zo spoločnej domácnosti bola v Poľsku. Mal. T. k nej chodí po škole a niekedy prespí.

Svedkyňa - priateľka otca J. C. potvrdila známosť s otcom. Uviedla, že do domácnosti otca chodí so svojim dieťaťom na víkendy, v domácnosti vykonáva všetky domáce práce. Všetci si dobre rozumejú a je ochotná sa podieľať na výchove mal. T..

Na základe takto doplneného dokazovania odvolací súd zistil, že v súčasnosti maloletá T. býva aj u otca, aj u matky. V pondelok ráno ide do školy od otca, po škole ide k matke, od ktorej ide v utorok do školy, po škole už ide k otcovi, lebo v ten deň má tanečnú do večera, v stredu ide do školy od otca a po škole sa vracia k matke, od ktorej ide vo štvrtok do školy. Vo štvrtok na noc ostáva u niektorého z rodičov podľa toho ako jej to vyhovuje. V piatok večer (po tanečnej) ide k otcovi, kde je celý víkend, prípadne je počas víkendu u starých rodičov, či už z otcovej alebo matkinej strany. Takýto spôsob výchovy je zaužívaný zhruba od začiatku školského roka. Niekedy počas týždňa prespí aj u starej matky zo strany otca. Maloletá sama uviedla, že takto jej to vyhovuje, vlastne sa sama rozhoduje, ako jej vyhovuje, u koho prespí, podľa toho kedy má tanečnú, nultú hodinu. Pokiaľ je u matky, táto ju vozí do školy a zo školy autom. Maloletá sa vyjadrila, že v Šuranoch u matky nemá rodinu a priateľov, preto počas víkendov je u otca, aby s nimi mohla byť a v podstate je jedno, kde počas týždňa je, lebo aj tak chodí domov až večer.

Na poslednom odvolacom pojednávaní kolízny opatrovník navrhol zveriť mal. T. do striedavej starostlivosti oboch rodičov a otcovi určiť výživné na maloletú v sume 50 eur mesačne. Otec k návrhu kolízneho opatrovníka pristúpil a súhlasil so striedavou starostlivosťou, matka sa vyjadrila, že so striedavou starostlivosťou nesúhlasí, svoj nesúhlas nezdôvodnila.

Podľa § 24 ods. 2 Zákona o rodine, ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.

Podľa § 24 ods. 4 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchovu a starostlivosť o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

Podľa § 62 ods. 6 Zákona o rodine, ak je maloleté dieťa zverené do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, súd pri určení výživného prihliadne na dĺžku striedavej osobnej starostlivosti každého rodiča alebo súd môže rozhodnúť aj tak, že počas trvania striedavej osobnej starostlivosti rodičov výživné neurčuje.

Rodičovské práva sú zakotvené v § 28 Zákona o rodine, pričom štandardom pri schopnosti oboch rodičov a záujme aspoň jedného z nich je striedavá starostlivosť, len vo výnimočných prípadoch nie a túto výnimočnosť a dôvod pre nemožnosť striedavej starostlivosti súdy skúmajú. V zmysle zákona o rodine obaja rodičia sú spôsobilí vychovávať dieťa, pokiaľ nie je preukázaný opak. Rodičovská spôsobilosť vznikla zo zákona - narodením dieťaťa, a to bez znaleckých posudkov a bez osobitných posudzovaní vzťahu dieťaťa k obidvom rodičom, citovým väzbám, vývinovým potrebám, stabilite výchovného prostredia. Striedavá starostlivosť chráni záujem zachovať dieťaťu oboch rodičov a umožňuje zachovať dieťaťu aspoň rekonštruovanú rodinu, keď už došlo k rozchodu alebo rozvodu rodičov. Striedavá starostlivosť je alternatívou, ktorá deťom pomáha prekonať adaptáciu na zmenu vzťahových pomerov. Takýmto riešením sa z ich života nevytratí významnejším spôsobom ani jeden z rodičov, ktorí svojou rolou najvýznamnejším spôsobom determinujú ich budúcu partnerskú, rodičovskú a obecnú ľudskú prosperitu. Čím lepšie sa dieťa bude cítiť u jedného aj druhého rodiča, čím viac lásky v podobe láskavého, nemanipulatívneho, nekonfrontačného prístupu si bude môcť zažiť, tým menej bude poškodené nepochybné náročnou situáciou v podobe zmenenej rodinnej konštelácie. Pri striedavej

starostlivosti ide o to, že aj keď dieťa prichádza o rodinné istoty, bude mať k dispozícii rovnako obidvoch rodičov, je to forma, ktorá ochráni dieťa od toho, aby muselo rozhodovať, ktorý rodič je ten dobrý, selektovať, cenzúrovať a potláčať svoje potreby a túžby vo vzťahu k jednému alebo druhému rodičovi. Rodičia musia spolu komunikovať, mať na mysli v prvom rade prosperitu a pohodu svojho dieťaťa, alebo si vytvoria takú formu interakcie, ktorá nebude svojim konfrontačným charakterom na dieťa doliehať. Základným mementom pre každého z rodičov by mala byť skutočnosť, že snahou predostierať dieťaťu problematický, negatívny obraz toho druhého sa aktívne podpisujú na jeho nielen súčasných, ale aj budúcich problémoch. V prvom rade tým ubližujú dieťaťu. Rodičia musia vidieť v prvom rade záujmy, túžby dieťaťa, dieťa nemôže slúžiť ako nástroj k tomu, aby dosiahli svoje ciele. Tam kde ide o skutočný záujem rodičov o dieťa, nestáva sa dieťa nástrojom rodičov na vybavovanie si účtov medzi sebou. Zachovanie obidvoch rodičov je pre dieťa prospešnejšie.

Právna úprava zakotvená v § 24 ods. 2 Zákona o rodine korešponduje s Dohovorom o právach dieťaťa prijatým 20. 11. 1989, ktorý v článku 3 ods. 1 určuje, že záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, či je už uskutočňovaná verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodárnymi orgánmi. Článok 8 ods. 1 Dohovoru predpokladá, že štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, vynaložia všetko úsilie na to, aby bola uznaná zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa a základným zmyslom starostlivosti musí byť pritom záujem dieťaťa. Rovnako aj Listina základných práv a slobôd vo svojom článku 32 ods. 1 v spojení s ods. 4 určuje, že rodičovstvo a rodina sú pod ochranou zákona, pričom starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov, deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť.

Nesúhlas matky môže byť relevantný iba vtedy, ak je vybudovaný na dôvodoch, ktoré sú spôsobilé intenzívnym spôsobom negatívne zasahovať do záujmu dieťaťa.

Matka nesúhlasila so striedavou výchovou napriek vyjadreniu mal. T. na odvolacom pojednávaní a aj napriek jej vyjadreniu pred ÚPSVaR Nové Zámky dňa 4.11.2011, ktorý maloletú vypočul práve na základe žiadosti matky a spísal úradný záznam, ktorý predložila samotná matka. Z uvedeného úradného záznamu vyplýva, že maloletá T. uviedla, že chce byť rovnako u matky ako aj u otca, oboch má veľmi rada, zle jej padne, že sa má rozhodnúť pre jedného z nich. Uviedla tiež, že je v podstate jedno komu bude zverená, pretože pôjde na internátnu strednú školu a víkendy bude tráviť striedavo u niektorého z rodičov.

Súd vedený záujmom mal. T. i keď si je vedomý skutočnosti, že rodičia majú medzi sebou nezhody, dospel k záveru, že obaja rodičia sú výchovne spôsobilí, obaja majú záujem o výchovu mal. T. a v jej záujme je, aby bola nariadená striedavá výchova, keď jej potreby tak budú lepšie zabezpečené.

Tvrdený nesúhlas matky vyjadroval iba jej záujmy, v žiadnom prípade záujmy dieťaťa. Neuviedla žiadne dôvody, ktoré by boli tak závažné, aby nebolo možné zveriť dieťa do striedavej starostlivosti. Matka nie je ochotná spolupracovať a komunikovať s otcom, chýba jej ochota a vyspelosť v záujme mal. T. s otcom na výchove participovať a kooperovať s ním. Neprihliadala na pranie mal. T..

Spočiatku obaja rodičia bezohľadne zastávali svoje stanoviská a záujmy, absolútne nereagovali na vyjadrenia a vôľu mal. T., že chce byť u oboch rodičov, aj pri rodine. Až na základe vyjadrenia kolízneho opatrovníka na odvolacom pojednávaní otec navrhol zveriť mal. T. do striedavej výchovy. Matka poukazovala v priebehu konania na chovanie a prospech mal. T., pričom v súčasnosti sa maloletá nachádza tak u otca ako aj u nej a naďalej má zlé známky.

Odvolací súd mal za preukázané, že v danej veci sú splnené všetky zákonné predpoklady pre zverenie mal. T. do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov. Za situácie, že obidvaja rodičia sú spôsobilí dieťa vychovávať a majú záujem o osobnú starostlivosť o dieťa, pričom otec prezentoval v konaní svoj súhlas so striedavou osobnou starostlivosťou, bolo povinnosťou súdu skúmať, či táto striedavá osobná starostlivosť bude v záujme maloletej.

Obaja rodičia majú vytvorené vhodné materiálne podmienky, vrátane bytových pomerov, k hmotnému zabezpečeniu dieťaťa a svojim doterajším životom dávajú záruku riadnej výchovy. Ani u jedného z rodičov nebolo zistené nevhodné správanie v spoločnosti, či voči deťom. Zo záverov znaleckého

posudku nevyplýva, že by niektorý z rodičov bol neschopný sa o dieťa postarať. Znalčka uviedla, že mal. T. má k obidvom rodičom pozitívne vzťahy, pričom silnejší pozitívny vzťah má k otcovi, je však u nej odcudzenie od rodičov v dôsledku väzieb mimo rodiny (priatelia, prostredie tanečnej školy). T. dlhé roky trávila viac svojho času u starých rodičov zo strany otca, preto s rodičmi nenadobudla až tak úzku väzbu a dnes, keď sa rodičia rozviedli a nežijú spolu, zmenil sa jej celkom život, pretože si zvyká na život s rodičmi, navyiac oddelený. Znalčka osobnostné vlastnosti oboch rodičov považovala za porovnateľne kvalitné. Skutočnosť, že otec je obrátený do minulosti a snaží sa konzervovať už vlastne neexistujúci stav v rodine, znalčka uviedla ako jedinú negatívnu, ktorá však neznamena, že otec nie je schopný sa o mal. T. postarať. Od vypracovania znaleckého posudku sa však situácia zmenila, otec má priateľku, čo je prejavom pozitívneho obratu v jeho prežívaní rozpadu rodiny. Vzájomné citové väzby medzi maloletou a rodičmi sú pozitívne, obojstranné, čo znalčka tiež potvrdila. Znalčka teda nezistila také osobnostné charakteristiky, ktoré by im bránili vychovávať svoje dieťa.

Odvolačný súd sa zaoberal i súrodeneckým vzťahom medzi mal. T. a mladšou sestrou mal. P.. Je medzi nimi 5 ročný vekový rozdiel, od malička nevyrastali úzko spolu, keďže mal. T. bola väčšinou u starých rodičov. Po odchode zo spoločnej domácnosti žila matka iba s P. a teda sestry neboli spolu a v súčasnosti tiež nie sú spolu dennodenne. Je pravdou, že je potrebné udržiavať a prehľbovať i súrodenecké vzťahy, avšak to je možné aj za situácie, že nebudú spolu denne, ale v stanovených intervaloch. Vývoj ich súrodeneckých vzťahov záleží aj od rodičov, od toho ako ich budú v tomto smere viesť a vychovávať.

Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam odvolačný súd maloletú T. zveril do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov tak, že starostlivosť sa bude striedať v určených intervaloch od 1. - 16. dňa a od 16. - 1. dňa v jednotlivých mesiacoch. Podľa názoru odvolacieho súdu takto určený rozsah striedavej osobnej starostlivosti každého z rodičov o dieťa je optimálny, každému z rodičov poskytne rovnocenný časový priestor na výchovu maloletej a aktivity s ňou a maloletej zabezpečí väčší klud a pocit stability výchovného prostredia. Odvolačný súd poznamenáva, že striedavá starostlivosť vyžaduje, aby boli rodičia tolerantní najmä voči dieťaťu v záujme jeho pohody, spokojnosti a správneho vývinu, ale aj voči sebe, budú sa musieť snažiť komunikovať, spolupracovať, prestať sa o dieťa doťahovať, trápiť dieťa svojou averziou k druhému rodičovi.

Pri určení vyživovacej povinnosti na mal. Radku vychádzal odvolačný súd z ust. § 62 ods. 2 Zákona o rodine, ktoré stanovuje podmienku pre rozhodovanie o určení výživného posúdiť dĺžku osobnej starostlivosti každého rodiča o dieťa, počas ktorej budú potreby dieťaťa zabezpečovať. V danom prípade dĺžka osobnej starostlivosti každého rodiča je rovnaká, preto výživné na mal. T. neurčil.

Odvolačný súd v tejto časti doplnil dokazovanie príjmami rodičov. Matka zmenila zamestnávateľa za tých istých pracovných a platových podmienok a za obdobie od 01. 02. 2010 do 30. 08. 2011 mala priemerný mesačný zárobok 273,15 eura (pri zohľadnení daňového bonusu 313 eur). Matka však požíva iné naturálne výhody od zamestnávateľa. Otec mal za obdobie 1/2011 - 9/2011 zárobok 841,79 eur. Prvostupňový súd vychádzal pri rozhodovaní o výživnom zo zárobku matky 274,28 eura a otca 881,77 eura. Príjmy rodičov sa teda od rozhodnutia súdu nezmenili.

Pokiaľ ide o výživné na mal. P. odvolačný súd považoval výšku výživného určenú súdom prvého stupňa za primeranú veku a odôvodneným potrebám maloletej a zárobkovým pomerom rodičov.

Z vyššie uvedených dôvodov rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti týkajúcej sa vyživovacej povinnosti na mal. P. ako vecne správny potvrdil. V časti úpravy práv a povinností rodičov k mal. T. na čas po rozvedení napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 220 OSP zmenil v časti zverenia maloletej do striedavej starostlivosti rodičov.

Podľa § 141 ods. 1 OSP, súd môže uložiť účastníkovi, u ktorého nie sú predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov, aby zložil preddavok na trovy dôkazu, ktorý navrhol alebo ktorý nariadil súd o skutočnostiach ním uvedených alebo v jeho záujme.

Preddavky na trovy dôkazu sa vyberajú v prípadoch, ak je to potrebné na platenie trov dôkazov. Zákon uvádza kritéria, podľa ktorých trovy má znášať účastník, ktorý navrhol dôkaz, ale aj vtedy, keď dôkaz nariadi súd o skutočnostiach ním uvedených alebo v jeho záujme. V prípade, že dôkaz navrhne účastník konania, túto povinnosť na zloženie preddavku uloží súd tomuto účastníkovi, ktorý tento dôkaz navrhol.

Pokiaľ účastník dôkaz nenavrhol, a na zistenie skutkového stavu veci sa javí nevyhnutné, aby bol dôkaz vykonaný, súd nemusí uložiť účastníkovi povinnosť zložiť preddavok na trovy. Rovnako postupuje súd v prípade, ak síce účastník navrhol znalecké dokazovanie, ale súd sám má za to, že takéto dokazovanie je potrebné na zistenie skutkového stavu veci.

Odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. i/ OSP zrušil, pretože nebol dôvod na jeho vydanie, keďže znalecké dokazovanie bolo nariadenie súdom prvého stupňa pre potrebu objektívneho rozhodnutia vo veci.

O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1, 2 a § 146 ods. 1 písm. a/ OSP, keďže v odvolacom konaní bolo predmetom konania rozhodovanie o právach a povinnostiach rodičov k maloletým deťom.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu Nitra pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.